

Een bulletin uitgegeven
voor de bewoners van Frederiksoord
en omgeving

DE STAR

star.frederiksoord@home.nl

Hernieuwde uitgave
Jaargang 6 · Uitgave 1 · januari 2012

We zijn weer goed bezig in de Kolonie! Frederiksoord Nu

FREDERIKSOORD – Allereerst willen we alle lezers van De Star, of het nu in papieren of digitale uitvoering is, een heel gezond en vredig 2012 wensen. Dit is al weer de eerste uitgave van Jaargang 6 van ons bulletin, dat steeds door Cor Krüiter, vormgever te Zeist, met zeer veel zorg wordt vormgegeven. We zijn hem daarvoor veel dank verschuldigd. Ook zijn we erg blij dat we steeds maar weer op Frits van der Bij als redacteur en Trix van der Bij als interviewster kunnen rekenen.

De openingsfoto is een artist-impression van de woningen aan de Molenlaan die dit jaar door de nieuwe bewoners zullen worden betrokken.

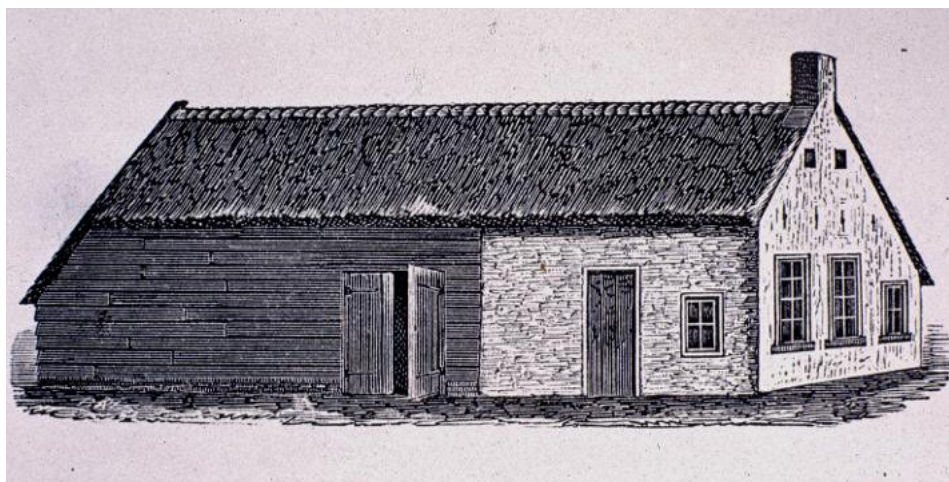

Een van de toekomstige bewoners stuurt regelmatig nieuwsbrieven met daarin informatie over de verdere ontwikkeling van de te bouwen huizen. We zijn blij dat ondanks verwoede pogingen van een hele kleine groep om het plan aan de Molenlaan te dwarsbomen, de bouw nu grote vorderingen maakt en een en ander nu duidelijk gestalte krijgt. De verschillende bezwaarschriften die er in de afgelopen tijd zijn ingediend hebben nagenoeg

geen effect gehad, maar hebben de gemeenschap niet alleen erg veel (ambtenaren-)tijd maar ook veel geld gekost. Gelukkig is naast de groep toekomstige bewoners verder iedereen in ons gebied wel in staat enthousiasme op te brengen voor de ontwikkelingen in onze kolonie. Een kolonie die het waard is om trots op te zijn.

Wij, Hijlco Komen en Jan Jansen, vinden het geweldig dat we nog steeds dankzij de sponsors in staat zijn De Star uit te geven. We vinden het fantastisch dat wij de enige twee personen zijn die be-

slissen over de inhoud van ons bulletin. Wij vormen de redactie van De Star, bepalen de inhoud en dragen daar de verantwoording voor. Het klinkt misschien wat arrogant, maar dit is de enige manier waarop wij De Star willen uitgeven. Natuurlijk zijn reacties en suggesties heel erg welkom op star.frederiksoord@home.nl. Via dit e-mailadres kunnen belangstellenden buiten Frederiksoord en Wilhelminaoord een digitale versie van De Star aanvragen. In Hotel Frederiksoord is altijd een papieren versie verkrijgbaar.

AGENDA

Elke zaterdag in de even weken

Biologische boerenmarkt naast
De Koloniehof

Zondag 19 februari

Kolonieconcert in Koloniekerkje

Donderdag, 23 februari

Ronde van het Sterrebos
Herinneringen aan de Tuinbouwschool

Zondag, 18 maart

Kolonieconcert in Koloniekerkje

Donderdag, 29 maart

Ronde van het Sterrebos
Tuinvogels

Paviljoen De Tuinen weer uitgebreid

FREDERIKSOORD – Wie dacht dat het op De Tuinen de afgelopen tijd rustig is geweest, heeft het echt mis.

Eerst hebben vrijwilligers van het Corso het ovaal verlegd om te zorgen dat de wagens tijdens het avondcorso de bomen van De Fruithof niet beschadigen. Een forse klus. Maar daarna is een volgende stevige klus geklaard. Het Paviljoen heeft er weer veel vierkante meters bij gekregen. Was het enige jaren geleden al eens vergroot, nog steeds zaten de cliënten van de Noorderbrug en de vrijwilligers van De Gehandicaptentuin en De Fruithof elkaar regelmatig in de weg. Dit afgelopen jaar heeft een selecte groep vrijwilligers de verbouwing uitgevoerd en deze is nu geheel afgerond. De totale bouwperiode besloeg 6 maanden, waarin in wisselende intensiteit is gewerkt. Het resultaat is ernaar: het is een prachtige ruimte geworden waar vrijwilligers en cliënten goed kunnen toeven. Financieel is er nog wel een probleempje weg te werken. Door wat tegenvallers is de begroting zo hier en daar overschreden. Maar de drie stichtingen kennende, zal dat binnenkort ook wel zijn opgelost. Het uitgebreide gebouw is inmiddels volop in gebruik. De officiële opening zal echter eind juni plaatsvinden. Dan bestaat De Gehandicaptentuin 25 jaar. Dat wordt uiteraard gevierd en de opening van het vernieuwde Paviljoen zal in die festiviteiten worden opgenomen. Op 30 juni is er een feestelijke Open Dag. Noteren dus die datum! Kunt u gelijk het vernieuwde Paviljoen bewonderen.

Nieuws vanuit Huis Westerbeek

- Het bureau Ecolan, binnenkort werkend vanuit het gerestaureerde Kiemhuis, is begonnen met een **tweede buitenploeg**. Zij werken ook in het Sterrebos, waar ze wandelpaden opsnoeien.
- De Maatschappij van Weldadigheid heeft besloten haar **akkerbouwbedrijf** van ca. 100 ha de komende jaren **af te bouwen**. Met de pachters is inmiddels uitvoerig overleg gevoerd. Het plan voorziet in tuiling en toebedeling van gronden die momenteel nog in gebruik zijn bij de MW.

Tevens worden de kavels van toekomstige woningen vrijgemaakt. Hoeve Prinses Marianne zal bij beëindiging van het akkerbouwbedrijf vrijkomen. Momenteel wordt onderzocht of een van de pachters naar dit bedrijf kan verhuizen. Op deze locatie zal dan een veeteeltbedrijf komen.

Vooruitlopend op het onderzoek is eind 2011 een aanvraag ingediend voor het bouwen van een ligboxenstal op de locatie Koningin Wilhelminalaan 33

te Wilhelminaoord. In verband met wijzigingen in de regelgeving dient de bouwaanvraag in 2011 te zijn gedateerd.

In de loop van 2012 zal meer duidelijkheid ontstaan over de plannen en of de verplaatsing daadwerkelijk doorgang kan vinden.

- Onlangs is een boek verschenen over de voorgeschiedenis van de kinderen **Willem en Marianne** die in 1820 onder geheimzinnige omstandigheden in de kolonie werden opgenomen. Het boekje met als titel Een freule van dertien van schrijfster Madelon Djajadiningrat is naar verwachting binnenkort ook verkrijgbaar in De Koloniehof.
- De tweede fase van de restauratie van het **monumentale orgel** in het Koloniekkerkje gaat beginnen. Om het orgel in goede conditie te houden is het noodzakelijk dat het regelmatig wordt bespeeld. De Maatschappij is op zoek naar iemand die dat kan en wil. Opgave op Huis Westerbeek (381225).

Warme Kolonie Wintermarkt

FREDERIKSOORD – Voor de tijd van het jaar hoge temperaturen met 's ochtends regen, veel regen. Niet echt een goede start voor een Wintermarkt. Maar toen op 27 november in het begin van de middag de zon doorbrak kwamen de bezoekers ook in groten getale.

Bijna 1500 mensen kwamen een kijkje nemen in de grote tent op De Koloniehof. Het personeel en de vrijwilligers hadden weer een prima sfeer weten te creëren: een sfeer waarin bezoekers zich prettig voelden en standhouders hun waar goed aan de man konden brengen.

Dit jaar waren er nogal wat nieuwe standhouders. Ook voor het eerst was de Van Swieten scoutinggroep uit Vledder aanwezig. Zelf broodbakken boven een vuurton, mini-pionieren en van bamboestokken een reuzenpiramide maken, het kon allemaal. Veel kinderen deden mee net zoals veel

mensen een van de Vledderse vlaaipakketten kochten, waarmee de financiering van een nieuw onderkomen voor de groep werd gesteund.

Natuurlijk was Sint ook op de markt te vinden. Na zijn tweede ronde over het terrein was het voor hem helemaal duidelijk: 'Een prachtige markt met

mooie ambachtelijke spullen, prettige kraamhouders en vriendelijk personeel en vrijwilligers. En een compliment voor de mannen van Oranjeborg. Want ik hoorde dat die in de voorbereiding het zware werk voor hun rekening hadden genomen.' En dat kunnen wij alleen maar onderschrijven!

De voorzitter gestrikt

FREDERIKSOORD – Wanneer je de voorzitter van het bestuur van de Maatschappij van Weldadigheid spreekt, kan je maar beter een opnameapparaat bij je hebben. Mr. Ed Wagemakers, gehuwd, vijf kinderen, woonachtig te Vught, bruist van de ideeën en wil die ook graag in een hoog tempo laten horen. We treffen hem in de Brasserie F van Hotel Frederiksoord.

Hij werd door de vorige voorzitter, Mr. Ebeling, benaderd voor de functie en gezien zijn belangstelling voor cultuur en historie was hij direct geïnteresseerd. Na zich meer in de historie van de Maatschappij te hebben verdiept, was hij gegrepen door de verhalen en ging hij graag op het verzoek in.

Op onze vraag wat Ed Wagemakers graag gerealiseerd zag worden, volgt een waterval aan ideeën.

Om te beginnen zou de Majoor van Swietenlaan tussen hotel en rotonde veel meer het visitekaartje van het gebied moeten worden: de oude gebouwen van

de school weg, nieuwe koloniehuisjes waar ze hebben gestaan, de fundamenten van het eerste huisje zichtbaar maken, een groter informatiepaneel met in het kort het verhaal van de kolonie bij de rotonde en in 2018 een standbeeld van de generaal. Maar daarnaast ook aan de Koningin Wilhelminalaan zo snel mogelijk weer de oude structuur en ritmiek herstellen. En natuurlijk een mooi logo en een vlag van de Maatschappij bij haar panden. Misschien is het ook mogelijk een hoog overzichtsplan in het gebied te maken waardoor voor bezoekers een beter inzicht in de bijzondere structuur is te krijgen.

Verder ziet hij net zoals bij het Begijnhof in Breda waar hij ook voorzitter van het bestuur is, goede mogelijkheden voor een boekenreeks: een fotoboek met oude foto's en foto's van de huidige situatie, een boek met de resultaten van een bouwhistorisch onderzoek van panden in het gebied, niet alleen van de panden die in het bezit van de Maatschappij zijn maar ook van die in particulier bezit. Natuurlijk moet er ook een boek komen over het leven en denken van generaal Van den Bosch en een leesbaar boek op basis van het standaardwerk over de kolonie van dr. Leemhuis. Ook ziet hij goede mogelijkheden voor een boekwerkje waarin kunstenaars hun verbeelding geven van het gebied van de koloniën.

Over het terrein van de voormalige school is hij duidelijk: dat zou weer terug moeten komen onder de verantwoordelijkheid van de Maatschappij. Daarna zou er met de diverse betrokken overheden overlegd moeten worden over de invulling. Binnen een jaar zou daar duidelijkheid over moeten zijn, wil e.e.a. gerealiseerd kunnen zijn in 2018, het jaar waarin de Maatschappij 200 jaar bestaat. Maar ook zou er per jaar een dvd kunnen verschijnen over de kolonie waarin alle veranderingen en alle activiteiten in de kolonie hun plaats hebben. Een oproep derhalve aan filmamateurs om zich hiervoor op Huis Westerbeek te melden! En bij alles staat voor hem voorop: de zichtbaarheid en herkenbaarheid van het erfgoed van generaal Van den Bosch verbeteren.

De reis naar Vught staat op het punt te beginnen: vrouw en kinderen wachten. We spreken af dat we over een jaar een voortgangsgesprek hebben. Maar voor hij vertrekt, heeft hij toch nog één wens: het originele schilderij van generaal Van den Bosch dat ergens in de kelders van een depot in de Randstad ligt, moet natuurlijk terug naar de kolonie!

Het was een gesprek met een betrokken en ideënrijke voorzitter die als stelregel heeft: niet de wereld interpreteren maar veranderen! Wij confronteren hem volgend jaar graag weer met dit artikel!

Werk aan Kiemhuis op een oor na gevild

Het voormalige Kiemhuis aan de Van Namen van Eemneslaan heeft bijna een nieuwe gebruiker. Het werk van de aannemer is op wat opleveringspuntjes na gedaan, de omgeving is bijna gebruiksgereed en de nieuwe gebruikers draaien zich al warm.

Elke woensdag helpen zij mee aan het restauratiewerk van het monumentale pand. Bij de restauratie is zoveel mogelijk geprobeerd oude originele elementen te bewaren. Zo is er nog riet zichtbaar dat als basis diende voor stucwerk, krijgt de oude kachel een mooie plaats in het pand en is door alleen de zinken bekleding te vernieuwen de vorm behouden van de karakteristieke luchtrokers op het dak.

Als het weer geen roet in het eten gooit neemt bureau Ecolan het gebouw in februari als huurder over en worden de activiteiten met hun cliënten voortgezet en geïntensiveerd. Naast een 'landschapsploeg' en een binnensploeg zal er bij voldoende aanmelding nog een buitensploeg worden geformeerd. Jan Meijer van Ecolan: 'Zodra we het gebouw hebben ingericht en we even proef hebben gedraaid, zullen we in maart of april een Open Dag houden zodat iedereen uit de buurt het prachtige resultaat kan bewonderen en met de gebruikers kan kennismaken. Ook willen we zo snel mogelijk een avond met verenigingen en andere belangstellenden organiseren om te bezien welke mogelijkheden er allemaal zijn om samen te werken. We willen graag zo snel mogelijk integreren in de omgeving.' Een prima instelling lijkt ons om een gewaardeerd deel van de kolonie te worden.

De Kerngroep Kolonie gaat verder

De Kerngroep Kolonie, het samenwerkingsverband uit Frederiksoord, Wilhelminaord en Nijensleek waarin veel partijen zijn verenigd, van dorpsverenigingen tot ondernemers en van basisschool tot voetbalvereniging, heeft de gemeente een tien-puntenplan aangeboden waarin voorstellen staan om projecten aan te jagen en partijen bij elkaar te brengen om de leefbaarheid in de dorpen te verbeteren.

Van de gemeente wordt steun verwacht, ook in de vorm van geld. In het plan zijn zoal opgenomen: een gids voor nieuwe inwoners, een bezoek van onder-

nemers aan een object dat al op de wereld-erfgoedlijst staat om ideeën op te doen over hoe daarop kan worden ingespeeld, een 'gouden team' dat in de dorpen kleine klussen uitvoert en een denksessie over hoe we als bevolking gaan vieren dat de Maatschappij 200 jaar bestaat.

Binnenkort kunt u over het plan meer informatie verwachten. Uiteraard is de realisatie mede afhankelijk van de – ook financiële – steun van de gemeente. Maar met zoveel dorpskracht in de drie dorpen kan de gemeente niet aan de kant blijven staan. We houden u op de hoogte.

Koloniale Begraafplaats aan de Oranjelaan, Wilhelminaord

FREDERIKSOORD – In 1818 kwamen de eerste kolonisten naar Frederiksoord. Al spoedig werden er in de kolonie naast de bekende huisjes ook scholen en kerken gebouwd en andere voorzieningen gerealiseerd. Uiteraard kreeg de kolonie ook een begraafplaats.

Volgens de literatuur is de begraafplaats in Wilhelminaord te danken aan de Amsterdammer Philip Bousquet, die in zijn testament bepaalde dat hij de Maatschappij 2000 gulden zou schenken als men hem aldaar op een algemene begraafplaats zou begraven. Verder moesten er in de nabijheid van zijn graf twee vruchtbomen worden geplant. Met de opbrengst zou men bewijzen dat ook een begraafplaats voedsel voor levenden kon voortbrengen.

Bousquet stierf op 28 januari 1829. Op 5 februari werd hij in Wilhelminaord begraven. Van de zerk die zijn weduwe op het graf liet plaatsen is niets terug te vinden. Ook de vruchtbomen zijn er niet meer. Het is niet zeker of Bousquet de eerst begravene aan de Oranjelaan is.

De begraafplaats is eenvoudig aangelegd, met rechte paden en enkele kapitale beuken waaronder twee zogenaamde apostelbomen, elk gevormd uit twaalf in een kleine cirkel geplante jonge beuken. Op de begraafplaats bevindt zich een gietijzeren grafontament met de tekst 'Daniella Elisabeth van Oosterhoudt, douairière De Sturler, geboren den 16 oktober 1769, overleden den 11 mei 1829. - Deze plaats zij heilig want er rust het gebeente eener liefhebbende moeder. - Wandelaar aanbid Hem die ook gestorven, begraven en

opgestaan is. - Hare hoop was op God en de onsterfelijkheid.' De douairière was de moeder van de tweede echtgenote van generaal Johannes van den Bosch. Het grafontament staat op de lijst van beschermde rijksmonumenten.

Open Huis Oranjeborg druk bezocht

FREDERIKSOORD – Op zaterdag 29 oktober was Oranjeborg aan bod om haar hek en deuren wijd open te zetten.

En daar werd volop van gebruik gemaakt. Veel buurtbewoners en andere belangstellenden bezochten de instelling op het voormalige schoolterrein. Een feestelijk ingericht terrein en een actieve 'Vermakelaar' maakten het verblijf zeer plezierig.

De trots sprong er bij de bewoners en begeleiders van af. Maar daarom was het erf ook opengesteld: gecertificeerd als zorginstelling, erkend als leerbedrijf en de verbouwing voor de opname van 10 nieuwe bewoners afgerond. Met wat te drinken en te eten in de hand en onder de tonen van de huisband keken de honderden bezoekers om zich heen en constateerden: het was goed.

Koloniewoningen van de toekomst in de prijzen

De woningen die in de kolonie in het kader van het uitvoeringsplan Belvédère worden gebouwd, mogen het predikaat duurzaam zeker dragen. Niet alleen wordt het hout uit eigen bos betrokken, de woningen zijn ook energieneutraal door onder andere de gebruikte bouwmaterialen, warmtewisselaars en zonnepanelen. Dat is anderen ook opgevallen. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft samen met een aantal organisaties uit de bouwwereld in 2011 een achttal gebieden in Noord-Nederland geselecteerd en aangewezen als zogenaamde Excellente Gebieden. Het nieuwbouwplan van koloniewoningen is daar een van. De gemeente Westerveld heeft voor het project koloniewoningen een stevige subsidie ontvangen. Doel hiervan is het stimuleren van innovatieve bouwmethoden en technieken. Ook wor-

den de informatie, ervaringen en lessen uit het project die haalbaar en opschaalbaar zijn voor de rest van Nederland opgetekend en verspreid.

Hilco Broekman, hoofdaannemer van het project, kan zijn enthousiasme niet verbergen: 'We werken in een heerlijk bouwteam. Iedere deelnemer is echt betrokken bij het project. De motivatie om er echt een mooi, vernieuwend project van te maken, is groot, erg groot. Wanneer we voor halverwege dit jaar de laatste woning hebben opgeleverd, zijn we heel wat wijzer geworden en zijn we klaar voor het toekomstige bouwen! En hebben we de rest van Nederland laten delen in onze opgedane kennis en ervaring.'

Bij het toekomstige bouwen duidt hij op de Europese richtlijn die aangeeft dat ingaande 2020 alle nieuwbouwprojecten energieneutraal moeten zijn. Om zeker te weten dat ze op de goede weg zitten is een samenwerkingsverband met TNO aangegaan. In alle woningen zitten meters zodat over een periode van drie tot vijf jaren de temperatuur, luchtvochtigheid en het energieverbruik op afstand kunnen worden uitgelezen. Ook wordt in een miniweerstand aan de Molenlaan de buitentemperatuur en luchtvochtigheid gemeten. TNO kan daar vervolgens zijn conclusies aan verbinden. En die zijn ook weer bruikbaar bij de bouw van de volgende koloniewoningen in ons gebied. Mooi dat we hierin voorop lopen!

ONTWERP, OPMAAK EN DRUKWERK
Krüter
CORRUTER@WANADOO.NL

SPONSOREN VAN DE STAR
Villa Sterrebos
Hotel Frederiksoord – Restaurant Fréderique – Brasserie F
www.hotelfrederiksoord.nl

DE HJL GROEP

IKEAIR.NL
Molenlaan 3 - 9822 CA Frederiksoord - T 0521 - 387036 - E info@ikeair.nl

TANKSTATION MENCER
UITVAARTVERZORGING KIERS

OP MAAT VERSTELATELIER
Kledingsverstel- en reparatiewerk
Tel: 0521 381379

Hortulanus
tuinontwerpen

Alice de Boer

hoeve boschoord
trajectum

Quiltservice
FREDERIKSOORD
Het Quiltcentrum van Zuidwest Drenthe

WILCO BEUGELING
n.o. Rob de Boer vasteplanten

Beautycenter
Frederiksoord
Schoonheids salon
Tel. 0521 - 381866

stichting
maatschappij
van
weldadigheid

Camping de Moesberg
www.moesberg.nl